

OSZK

Magyar és magyar vonatkozású írott kulturális örökség

Az OSZK mint „brand” – igényesség, rang

Könyvtárunk alapfeladatai közé tartozik a könyvkiadói tevékenység is, melynek vezetője *Boka László* irodalomtörténész. Az intézményi könyvkiadás a *Tudományos Igazgatóság* szervezeti keretei között zajlik, Boka László 2008 óta irányítja az igazgatóságot.

Internetes publikációk és könyvkiadás? Megélhető-e egy tudományos kiadó Magyarországon? Az interjúból az is kiderül, hogy mekkora a tudományos kiadványok piaca, és arról is kérdeztük a kiadó vezetőjét, hogy érdemes-e strandra kivinni valamilyen OSZK-s kötetet.

Interjú.

- 5 MTA doktor és 34 PhD doktor dolgozik a Széchenyi Könyvtárban.
- Évi több mint húsz-huszonöt kiadvány jelenik meg.
- Bevételnövelő tevékenység is lehetne.
- Jelen vagyunk a rangos könyves fesztiválokon.
- Kiadványaink döntő többsége neves társkiadókcal jelenik meg.
- Öröm látni, ha egy-egy könyv minden példánya elfogy.
- 10-12 kézirat vagy könyvterv „áll” rendelkezésre jelenleg.
- Igényes ismeretterjesztő szintű kötetekre éppúgy szükség van, mint a szakmai közönségnek ajánlható kötetekre.

Milyen tudományos kutatások, s milyen műhelyek a legjelentősebbek a Könyvtárban?

Boka László: Az Országos Széchenyi Könyvtár tudományos kutatóhelyként, kutatói feladatait tekintve is igen összetett feladatokat lát el. Egyrészt országos feladatokat, melyeket a fenntartó határoz meg, s melyeket senki más rajtunk kívül nem végez el. Ilyen például a retrospektív nemzeti bibliográfia, különböző korszakokra lebontva, mely mindmáig hézagos, s mely tudományos alapkutatóként komoly művelődéstörténeti, kodikológiai, könyv- és sajtótörténeti, valamint nyomdászattörténeti kutatásokat, és persze ennek megfelelően felkészült szakembergárdát igényel. Ezek a munkatársak főként a Tudományos igazgatóság keretében dolgoznak, de az intézményi szervezett kuta-

tás alapvetően mátrix alapú, tehát nem egységekhez, nem osztályokhoz kötődik elsődlegesen. Jelenleg 1 akadémikus, 5 MTA doktor és 34 PhD doktor dolgozik a házban, mellettük több fiatal kolléga a fokozatszerzés előtt áll, s ez kivételes a hazai közgyűjtemények sorában, amire büszkék lehetünk!

Boka László az első világháborús kiállításunk finisszázsán, melyen bemutattuk a kiállításról szóló reprezentatív kötetet – 2016

Aztán ott vannak a szakkönyvtári feladataink, hiszen a nemzeti könyvtár irodalom- és történettudományi szakkönyvtárként működik az 1950-es évek óta. Minősített kutatóink talán legjelesebb része különböző korszakok irodalomtörténetével és történettudománnyal foglalkozik, a jelenkorig menően. Ezekhez társul a páratlan különgyűjteményeinkben őrzött kincseknek, unikális daraboknak és hagyatékoknak a feltárása, mely értelemszerűen színház- és zenetörténetet éppúgy kíván, mint térképtörténettel vagy fotótörténettel foglalkozókat, illetve olyan művészettörténész kollégákat is, akik plakátok és kisnyomtatványok tudományos igényű feltárását is szakszerűen el tudják látni. Nem egyszerű feltáró munkáról, hanem évekig tartó tudományos projektekről van ez esetben szó. Ezeknek az eredménye jól látható az előző évek, évtized eredményei között, hiszen számos tudományos felfedezéssel, akár szenzációval is szolgáltunk, olyan anyagok révén, melyek itt, az intézményben „lappangnak” – ha tetszik –, de megfelelő szaktudás és ismeret nélkül feltáratlanok maradtak. *Mozart* autográfától kezdve ezer éves antik illusztrált kódextöredékig, a nemrég felfedezett *Vaszary* kárpitterven át miniatűr héber

írásképig, igazi filológiai csemegének, irodalomtörténeti szenzációnak számító, mert nem léteznek vélt kéziratok regényrészletek felfedezéséig hosszú a sor – szerencsére. Mindezen eredményekről nem csupán konferenciákon, de nagyobb évfordulós kiállításokon és különböző ismeretterjesztő, kultúrtörténeti programokon is beszámolunk.

Boka László (Nagyvárad, 1974), PhD, irodalomtörténész, kritikus, egyetemi oktató, tudományos igazgató az Országos Széchényi Könyvtárban és egyetemi docens a Partiumi Keresztény Egyetemen. A Szépírók Társasága, a József Attila Kör és az Erdélyi Magyar Írók Ligája tagja.

Azt szoktam mondani, hogy az OSZK két erőssége az állománya, illetve a munkatársak szürkeállománya. Mindez kiadványokra vetítve pedig hézagpótló nemzeti bibliográfiákat (pl. korszak- vagy egyéb szakbibliográfiákat) éppúgy jelent, mint értékes forrásközléseket, tanulmánykötetek sorozatait, konferenciák és tematikus ún. nagykiállítások kötetait, katalógusait, megfelelő kísérőtanulmánnyal ellátott hasonló kiadásokat és értékes díszalbumokat egyaránt.

A tudományos igazgatóságnak mekkora része a könyvkiadás? A munkaidő sorában mennyire kiemelt ez a feladat?

Boka László: Abszolút kiemelt, hiszen a könyvkiadást hangsúlyosan is – akárcsak a tudományos konferenciákat és intézményközi együttműködéseket, projekteket, illetve részben a tematikus nagykiállításokat is – a tudományos eredmények közlésének tekintjük elsődlegesen. Vannak olyan alkalmak is persze, mint egy-egy évforduló (az idén például a Szent Márton Emlékév és az 1956-os évforduló, jövőre a Reformáció 500 és az Arany János bicentenáriumi stb.), ami jó alkalmat szolgáltat egy-egy hasonló kiadvány megjelentetésére, de persze nagyobb tematikus tárlatok és konferenciák szervezésére, tanulmánykötetekben való szereplésre is. Ezeket összefüggően kezeljük, akárcsak a tudományos és egyéb nemzetközi együttműködéseket, melyek közös munkaprojekteket jelentenek. Az általam vezetett igazgatóság a könyvkiadási politikáját is alapvetően úgy építi fel, ahogyan a házban futó, jóváhagyott kutatási projekteknél az összehangolása ezt igényli, illetve már körvonalazza: az elsődleges feladat ezen intézményi munkák tudományos hozadékának közreadása, megjelentetése, s ha lehet, mindezt rangos hazai kiadókkal, egyéb társintézményekkel (pl. kutatóhe-

lyekkel és egyetemekkel, múzeumokkal vagy könyvtárakkal) együttműködve, s amennyire lehet a piaci igényeknek megfelelően is.

A Tudományos Igazgatóság munkatársaival, Zsupán Edinával és Budai-Király Tímeával a Múzeumok Majálisán – 2014

Óriási szám az évi több mint húsz-huszonöt megjelent kiadvány. Mekkora csapat dolgozik a háttérben?

Boka László: Valóban az. Azt szoktam mondani, hogy egy közepméretű hazai kiadóknak felelünk meg, hiszen ha belegondolunk, az OSZK nyári zárva tartásával és a téli ünnepekkel együtt a munkatársak 11 hónapot dolgoznak, s ezalatt havonta 2-2,5 kötet jelenik meg. Ez óriási szám! Minderre az igazgatóság egyik osztályán, a Tudományos titkárságon belül létezik egy igen kis létszámú szerkesztőségi csapat, ami az előkészítési, kiadói szerkesztői, korrektori és részben a kivitelezési munkákon dolgozik irányításommal. Ide tartozik persze a kiadványtári munka is, tehát a már kész kéziratok kapcsán a pályázat nem csekély munkája, a forrásszerzés, illetve a kapcsolattartás más kiadókkal, nyomdák, terjesztőkkel, ami óriási feladat. De ugyanilyen a fordítás kérdése is, jelenleg angol fordítónk nincs, s ez komoly gondot okoz. Egyszóval minderre az összetett tevékenységre, ráadásul munkaidőnk egy meghatározott részében csupán, vagyunk négyen-öten... Az egyes kiadványok szakmai, tartalmi szerkesztése pedig mindig az intézményi felkért kollégának, a témához és korszakhoz legjobban értő munkatársnak a feladata, mondanom sem kell, mindenféle díjazás nélkül.

Legújabb kiadványaink kaphatók az OSZK könyvesboltjában vagy megrendelhetők az OSZK Kiadványtárától az alábbi elérhetőségeken: Budai-

Király Tímea, Tudományos Igazgatóság Kiadványtár, Országos Széchényi Könyvtár; 1827 Budapest, Budavári Palota F épület; Tel.: 22-43-878, Fax: 20-20-804

- **Hatalmi diskurzusok. A hatalom reprezentációi a tudományokban és a művészetekben.** Szerkesztette: Visy Beatrix, Bíró Csilla, Bp., OSZK–Gondolat Kiadó, 2016. [Bibliotheca Scientiae et Artis 8., sorozatszerk. Boka László], 340 p.
- **Collectors and Collections. The Treasures of the Collections in the National Széchényi Library.** Edited by László Boka, Lídia Wendelin Ferenczy, Bp., OSZK–Kossuth Kiadó, 2016, 252 p.
- **Zvara Edina: Egy tudós hazafi Bécsben. Görög Demeter és könyvtára.** Bp., OSZK–Gondolat Kiadó, 2016. [Nemzeti Téka, sorozatszerk. Boka László, Kéglí Ferenc], 510 p.
- **„Nekünk mégis Mohács kell...” II. Lajos király rejtélyes halála és különböző temetései.** Szerkesztette: Farkas Gábor Farkas, Szebelédi Zsolt, Varga Bernadett, Bp., OSZK–MTA BTK TTI, 2016, 336 p.
- **A Budapesti Újságírók Egyesülete Almanachja 1909.** Hasonmás kiadás, a kísérőtanulmányokat írta: Boka László és Szénási Zoltán, Bp., OSZK–Argumentum Kiadó, 2016.
- **Kuncz Aladár: Felleg a város felett – regény.** Szerk., jegyzetek és bevezető: Juhász Andrea, Bp.–Kozszvár, OSZK–Kriterion, 2016. [Kuncz Aladár Összegyűjtött Munkái, III., Sorozatszerk.: Boka László, Filep Tamás Gusztáv]
- **Bestiarium Zircense.** Hasonmás az Országos Széchényi Könyvtár Cod. Lat. 506-os kéziratából Boreczky Anna bevezetőjével, Bp., OSZK, 2016.

Mennyire forrásfüggő a kiadványok megjelentése? Van olyan kötet, amit önállóan is kiad a könyvtár, vagy inkább a pályázatok a meghatározók?

Boka László: Az utóbbi években szomorúan szinte kizárólag pályázati forrásokra, külső támogatókra és kiadói együttműködésekre építhettünk. Ami kissé abszurd, hiszen e kiadói tevékenység is az alapfeladatok közé tartozik... Eközben kiadványaink döntő többsége neves társkiadókkal jelenik meg – hazai és nemzetközi szinten egyaránt –, s örvend egyöntetű sikereknek. Több kötetünk lett az utóbbi másfél évtizedben ilyen vagy olyan szakmai díj nyertese, elismerések sora igazolja a kiadványpolitikánkon túl a minőségi megjelenést, kivitelezést is tehát. Több esetben alkalmi forrá-

sokból gazdálkodunk, ha valamilyen emlékévet meghirdet például a kulturális tárca – mint legutóbb az I. világháborús centenáriumot –, akkor „csomagban” gondolkodunk, aminek egy része lehet értelemszerűen egy hagyományos kiadvány is. Persze az OSZK-nak léteznek saját, önálló kiadványai is, amiket nem társkiadókkal adunk ki és terjesztünk, egyfelől a már említett bibliográfiai tevékenységek révén, másrészt a kiállítások katalógusai például, illetve vannak saját és együttműködésben megjelentetett szaklapjaink, (mind könyvtörténeti, mind a Könyvtári Intézet havi periodicitású kiadványai) s persze saját bilingvis évkönyve is van az OSZK-nak, a Mercurius, amely nevéből adódóan afféle hírmondó, az elmúlt év legfőbb eredményeivel. Elkelve ezen felül is bővítéssel egy ismeretterjesztő füzet, több nyelven, amit a látogatóink igényelnek is. Bízom benne, hogy ezeket is sikerül megvalósítanunk, hiszen az utolsó ilyen kiadvány több mint 12 éves, meglehetősen elavult.

A teljes interjú a forrásként megadott címen olvasható.

/Forrás: http://nemzetikonyvtar.blog.hu/2016/08/24/az_oszk_mint_brand_igenyessag_rang/

(F. Iné)

Épül az Országos Múzeumi Restaurálási és Raktározási Központ

2016. augusztus 25. CEST 16:03
véleménydossziék: **Múzeumi Negyed - Liget Budapest [147]** földrajzi hely: **Budapest [3674]** építészek, alkotók: **Vasáros Zsolt DLA [14]**

A *Liget Budapest Projekt* keretében 2018-ra megépül az *Országos Múzeumi Restaurálási és Raktározási Központ* (OMRRK) a Szabolcs utcai egykori kórház területén.